

О. В. Коломієць

аспірант кафедри публічного управління та землеустрою
Класичного приватного університету

РОЛЬ ПРОЦЕСУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

Стаття присвячена системному аналізу та науковому обґрунтуванню ролі цифровізації як ключового інструменту трансформації державної політики у сфері будівництва в Україні. На підставі ретроспективного аналізу проблем галузі, виявлено та систематизовано її основні недоліки: хронічну бюрократію, високий рівень корупції, фрагментацію даних між відомствами та відсутність ефективного механізму державного контролю. Ці чинники, що стримували розвиток інвестиційного клімату, вимагали кардинальних реформ. Доведено, що стратегічною відповіддю держави на ці виклики стало запровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, як фундаментальної передумови для реалізації політики «нульової толерантності» до корупції та дерегуляції.

У роботі здійснено детальну характеристику структурних елементів Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Реєстру будівельної діяльності, електронного кабінету та Порталу електронної системи. Розкрито їхні функціональні можливості та механізми взаємодії. Особливу увагу приділено аналізу, як електронний кабінет, завдяки інтеграції з державною системою електронної ідентифікації «Дія», забезпечує спрощення та прискорення надання понад двадцяти адміністративних послуг. На конкретних прикладах розглянуто, як цифровізація оптимізує критичні етапи інвестиційно-будівельного циклу: від отримання вихідних даних (містобудівних умов та обмежень, технічних умов) та експертизи проектів до реєстрації дозволів на виконання будівельних робіт і прийняття об'єктів в експлуатацію.

Вперше на основі даного аналізу доведено, що запровадження автоматизованої системи перевірки повноти та достовірності даних, а також вимоги щодо обов'язкового внесення інформації про професійну атестацію виконавців та об'єкти будівництва до єдиного реєстру, створює єдину прозору систему, яка унеможливує зловживання і підвищує персональну відповідальність учасників процесу. Зроблено висновок, що цифровізація будівельної галузі є не лише технологічним кроком, а й важливим інструментом державного управління, що забезпечує підвищення інвестиційної привабливості, сталий розвиток, відкритість та ефективний моніторинг реалізації державної політики.

Ключові слова: цифровізація, державна політика, будівельна галузь, електронний кабінет, адміністративні послуги, реєстр будівельної діяльності.

Постановка завдання. Цифровізація є одним із ключових трансформаційних процесів XXI століття, що докорінно змінює парадигми державного управління та суспільних взаємин. У контексті реалізації державної політики у сфері будівництва, цей процес набуває особливого значення, адже будівельна галузь є однією з найбільш капіталомістких, ресурсоемних та регульованих. Традиційні підходи, що ґрунтувалися на паперовому документообігу, ручному контролі та дискреційних рішеннях, виявили свою неефективність, схильність до корупції та нездатність

забезпечувати прозорість і оперативність. Саме тому впровадження цифрових технологій у будівництво є не просто модернізацією, а фундаментальною передумовою для підвищення ефективності, прозорості та якості реалізації державної політики в цій стратегічно важливій сфері.

У даній статті буде проаналізовано ключові аспекти ролі цифровізації у вдосконаленні реалізації державної політики у сфері будівництва, висвітлено основні напрями її впливу на оптимізацію управлінських процесів, зменшення корупційних ризиків, підвищення інвестиційної

привабливості та забезпечення сталого розвитку галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання державного регулювання будівельної галузі в Україні традиційно знаходиться в центрі уваги вітчизняних науковців, що свідчить про його постійну актуальність. У працях таких дослідників, як П. С. Покатаєв [1], Н. І. Олійник [2], А. В. Воробйов [3], Ю. Г. Прав [4]. Зокрема, П. С. Покатаєв та Н. І. Олійник зосереджувалися на державній політиці підтримки житлового будівництва та аналізі перешкод, що заважають його розвитку. Їхні роботи включали пропозиції щодо вдосконалення державних програм забезпечення житлом. Водночас А. В. Воробйов і Ю. Г. Прав досліджували загальні механізми формування та реалізації державної політики, спрямованої на розвиток інвестиційно-будівельного комплексу.

Однак, в умовах повномасштабної російської збройної агресії та значних руйнувань цивільної інфраструктури, проблематика державного регулювання будівництва набула нового, критичного значення. Необхідність відбудови країни вимагає від органів державної влади застосування кардинально нових, ефективніших підходів. У цьому контексті особливої ваги набувають дослідження з питань цифровізації державного управління. Зокрема, у працях І. П. Лопушинського [5], Т. Л. Сиволапенка [6], О. В. Кравчук [7] та І. Печенкіна [8] розглядаються різні аспекти впровадження цифрових технологій у публічне управління. Вони аналізують „цифровізацію” як основу для трансформації українського суспільства, вивчають міжнародний досвід (наприклад, Естонії), а також досліджують вплив цифрових інструментів на забезпечення державної безпеки та вдосконалення правових норм оскарження рішень органів влади. Ці роботи підкреслюють, що цифровізація є ключовим інструментом для підвищення прозорості, ефективності та безпеки управлінських процесів, що має пряме відношення до подолання кризових явищ у будівельній галузі.

Виклад основного матеріалу. Державна політика у сфері будівництва охоплює широкий спектр регуляторних,

дозвільних, контрольних та наглядових функцій, що здійснюються різними органами державної влади. Ефективність її реалізації прямо залежить від узгодженості дій цих органів, прозорості процедур та оперативності обміну інформацією. Історично ці процеси були обтяжені бюрократією, людським фактором та відсутністю уніфікованих інформаційних систем, що призводило до затягування термінів, збільшення витрат та створення умов для зловживань, саме тому виникла нагальна потреба у пошуку заходів щодо усунення цих перешкод для розвитку галузі будівництва.

Відповіддю на глибокі системні проблеми, що роками стримували розвиток будівельної галузі України стало внесення змін до ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» шляхом прийняття ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» № 199-IX від 17 жовтня 2019 р. Метою прийняття цього Закону визнано – необхідність подолання високого рівня корупції, що пронизувала усі етапи будівельних процесів, де „людський фактор” та суб’єктивні рішення створювали численні можливості для зловживань з боку посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування та вимагання неправомірної вигоди. Ключовою передумовою також стала – надмірна бюрократія та неможливість складності адміністративних процедур, що вимагали збору величезної кількості паперових документів, затягували терміни та робили процес отримання дозволів непередбачуваним. Також, суттєвою проблемою, яка потребувала вирішення було – відсутність єдиної системи обліку та моніторингу інформації про об’єкти будівництва, розпорошеність даних по різних реєстрах та відомствах унеможливлювали ефективний контроль, сприяли появі незаконних забудов та погіршували загальний інвестиційний клімат. Саме ці чинники, у поєднанні із суспільним запитом на прозорість та вимогами міжнародних партнерів щодо дерегуляції та боротьби з корупцією, створили критичну ситуацію, яка вимагала кардинальних реформ.

Під Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва слід розуміти (далі за текстом – ЄДЕССБ) – єдину інформаційно-телекомунікаційну систему у складі містобудівного кадастру, що забезпечує створення, перегляд, відправлення, прийняття, збирання, внесення, накопичення, обробку, використання, розгляд, зберігання, захист, облік та надання інформації у сфері будівництва, а також електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, державними органами влади та органами місцевого самоврядування, центрами надання адміністративних послуг [9].

ЄДЕССБ складається з: Реєстру будівельної діяльності; електронного кабінету користувача електронної системи; порталу електронної системи. Невід’ємною архівною складовою частиною Реєстру будівельної діяльності – є єдиний реєстр документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт, засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів, відомостей про повернення на доопрацювання, відмову у видачі, скасування та анулювання зазначених документів [9].

У червні 2021 року було прийнято одну з найважливіших Постанов КМУ «Про затвердження Порядку ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» [10], яка детально регламентувала функціонування ЄДЕССБ, її склад, правила внесення та обробки даних, порядок взаємодії її компонентів, що є основою цифровізації всіх етапів будівництва.

Держателем ЄДЕССБ – є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, архітектури, містобудування, який вживає організаційних заходів, пов’язаних із забезпеченням функціонування електронної системи, тобто – Міністерство розвитку громад та територій України [9]. Адміністратором – є Державне підприємство «Адміністратор Містобудівного кадастру на державному рівні», який має певні компетенції:

- виступає замовником послуг і робіт, що пов’язані з розробленням, доопрацюванням, модернізацією, розвитком та тех-

нічним адмініструванням електронної системи, за дорученням держателя;

- забезпечує взаємодію з користувачами електронної системи, зокрема: надання, блокування та анулювання доступу користувачам електронного кабінету;

- забезпечує електронну інформаційну взаємодію між електронною системою та іншими електронними інформаційними ресурсами, інформаційно-комунікаційними системами; здійснює систематизацію відомостей, що містяться в електронній системі;

- забезпечує моніторинг використання класифікаторів, довідників, словників, структур баз даних та здійснює підготовку пропозицій щодо необхідності їх оновлення;

- організовує проведення навчання та інформаційних заходів щодо роботи в електронній системі, тощо [10].

Технічним адміністратором – є державне підприємство «Дія», що належить до сфери управління Мін цифри, на нього покладено обов’язки: здійснювати заходи із створення та супроводження програмного забезпечення електронної системи; відповідати за технічне і технологічне забезпечення електронної системи, збереження та захист інформації, що міститься в ній; забезпечення проведення технічних та профілактичних робіт з підтримки системи, її технічного оновлення та підтримки актуальної інформації в класифікаторах, довідниках, словниках, структурах баз даних, що використовуються в цій системі [10].

Для реалізації процесу цифровізації було затверджено Постанову КМУ «Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» [11], яка внесла зміни до: «Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів», затвердженого Постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 461 [12], до «Порядку виконання підготовчих та будівельних робіт», затвердженого Постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 466 [13], до «Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи» затвердженого Постановою КМУ від 11 травня 2011 р. № 560 [14] та Постанови КМУ

від 23 травня 2011 р. № 554 «Деякі питання професійної атестації виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури» [15].

Так, відповідно до «Порядку виконання підготовчих та будівельних робіт» [13], відтепер документи, що надають право на виконання підготовчих та будівельних робіт, мають подаватися переважно в електронній формі, яка має бути придатною для сприйняття їх змісту та містити всі передбачені відомості (зокрема щодо об'єктів, стосовно яких в поданих документах міститься таємна інформація, що охоплює відомості у сфері оборони, державної безпеки, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України).

Якщо замовник звертається до Центру надання адміністративних послуг (далі за текстом – ЦНАП), адміністратор має сформувати заяву в електронній формі через Портал Дія або Електронний кабінет Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (ЄДЕССБ) на підставі наданої замовником інформації. Під час її формування ЄДЕССБ автоматично аналізує наявність помилок та повноту відомостей в електронній системі. У разі виявлення помилок або неповноти відомостей, програмними засобами системи формується протокол перевірки, який підписується адміністратором ЦНАПу кваліфікованим електронним підписом, роздруковується і надається замовнику.

Сформована в електронній формі заява та скановані копії паперових документів, поданих до неї, передаються адміністратором ЦНАПу до відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю (далі за текстом – ДАБК) на розгляд через Портал «Дія» або Електронний кабінет. Документи, які подаються для отримання права на виконання підготовчих та будівельних робіт щодо об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками ризику подаються виключно в електронній формі через Електронний кабінет або іншу державну інформаційну систему, інтегровану з ним.

Створення, подання та завантаження електронних документів, а також отримання інформації про стан і результати їх розгляду здійснюється через Портал

«Дія» або Електронний кабінет. Замовники – фізичні особи, які мають встановлений мобільний додаток «Дія» та пройшли електронну ідентифікацію, автоматично отримують через нього інформацію про реєстраційний номер документів, дату, час реєстрації та стан їх розгляду органом ДАБК.

Повідомлення про початок виконання будівельних робіт щодо об'єктів, будівництво яких здійснюється на підставі будівельного паспорта, також, може бути подано в електронній формі, також засобами мобільного додатка Порталу «Дія» замовником – фізичною особою, який має паспорт громадянина України у формі картки та/або паспорт громадянина України для виїзду за кордон, або посвідку на постійне проживання, чи посвідку на тимчасове проживання, оформлені засобами Єдиного державного демографічного реєстру, якому присвоєно реєстраційний номер облікової картки платника податків на електронному носії, критерії якого підтримують його використання, і пройшов електронну ідентифікацію та автентифікацію [13].

Документи для прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів можуть подаватися за вибором замовника до відповідного органу ДАБК: в електронній формі – засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг – Портал «Дія» або засобами іншої державної інформаційної системи, інформаційно-комунікаційної системи, інтегрованої із Порталом «Дія», користувачами якої є замовник і відповідний орган ДАК або ж у паперовій формі – особисто через ЦНАП або шляхом надсилання поштового відправлення з описом вкладення до ЦНАПу [12].

«Порядком прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів», затвердженого Постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 461 з урахуванням вимог цифровізації передбачено, що замовник або його уповноважена особа розпочинає процес прийняття об'єкта в експлуатацію шляхом заповнення та подання декларації до ДАБК в електронній формі через електронний кабінет ЄДЕССБ. Форма декларації може залежати від типу об'єкта: окрема форма для об'єктів, збудованих на підставі будівельного паспорта (Додаток 2); Дода-

ток 3 для об'єктів з незначними наслідками (CC1); та Додаток 5 для самочинно збудованих об'єктів, право власності на які визнано за рішенням суду.

Після подання декларації, програмні засоби електронної системи автоматично аналізують її на повноту, відповідність формату, логічність та достовірність. Залежно від результатів цього аналізу формується протокол. Якщо документи відповідають усім вимогам, система здійснює автоматичну реєстрацію декларації в режимі реального часу, присвоюючи їй реєстраційний номер, а інформація про зареєстровану декларацію автоматично вноситься до Реєстру будівельної діяльності. Якщо автоматична реєстрація неможлива через певні невідповідності, декларація направляється на розгляд посадової особи органу ДАБК.

На сьогодні активно інтегрує цифровізацію й порядок проведення експертизи проектів будівництва, що значно спрощує та прискорює цей процес. Згідно з «Порядком затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 11 травня 2011 р. № 560 [14], взаємодія між замовником та експертною організацією все частіше відбувається в електронному форматі. Договори можуть укладатися через електронний кабінет користувача відповідно до вимог ЗУ «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» та ЗУ «Про електронні документи та електронний документообіг», хоча традиційна паперова форма також залишається можливою.

Проекти будівництва, що подаються на експертизу, як правило, вже внесені розробником до Реєстру будівельної діяльності. Це дозволяє замовнику просто зазначити реєстраційний номер проекту в договорі, мінімізуючи обсяг паперової документації, проте це стосується об'єктів будівництва, які підпадають під дію ЗУ «Про державну таємницю», у цьому випадку проект подається виключно в паперовій формі. Якщо ж експертиза проводиться поза межами ЄДЕССБ, проект подається у вигляді електронних документів, формат яких попередньо узгоджується в договорі.

За результатами поведеної експертизи робиться звіт, який має включати всі додатки та протоколи автоматичної перевірки, що створюються виключно як електронні документи з використанням Реєстру будівельної діяльності. Важливою особливістю є їхня публічність та загальнодоступність – вони оприлюднюються на порталі електронної системи. Для забезпечення автентичності та відповідальності, на звіт накладається кваліфікований електронний підпис усіх експертів, які проводили експертизу (із зазначенням їхніх напрямів діяльності), а також головного експерта проекту та керівника відповідної експертної організації. Під час створення звіту електронна система автоматично перевіряє відомості на повноту, відповідність формату, логічність та достовірність, відповідно до Порядку ведення ЄДЕССБ.

Законом України від 17 жовтня 2019 р., № 199-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» було запроваджено поняття Реєстру будівельної діяльності, який став компонентом електронної системи, що забезпечує створення, збирання, накопичення, обробку, захист, облік інформації, стосовно:

- містобудівних умов та обмежень;
- завдання на проектування та технічних умов;
- інформації про ліцензування господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (CC2) та значними (CC3) наслідками;
- інформації про професійну атестацію виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, енергоаудиторів та фахівців з обстеження інженерних систем;
- інформації про експертні організації, що здійснюють експертизу проектної документації на будівництво об'єктів;
- інформації про об'єкти будівництва та закінчені будівництвом об'єкти, зокрема: будівельні паспорти забудови земельної ділянки; проектну документацію на будівництво об'єктів, що за класом наслід-

ків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками; відомості про присвоєння, зміну, коригування, анулювання адрес об'єктам будівництва та закінченим будівництвом об'єктам; погодження обґрунтованих відхилень від будівельних норм; результати оцінки впливу на довкілля; енергетичні сертифікати об'єктів будівництва; документи, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт; ідентифікатори об'єктів будівництва; інвентаризаційні справи, технічні паспорти об'єктів незавершеного будівництва; фотокартки об'єктів будівництва; результати контрольного геодезичного знімання закінчених будівництвом об'єктів;

- контрольних примірників будівельних норм, обов'язкових для виконання національних стандартів, кодексів усталеної практики;

- відомостей про державний архітектурно-будівельний нагляд, тощо [9].

Без сумніву, запровадження Реєстру будівельної діяльності має значні переваги для подальшого розвитку будівельної галузі України, оскільки він є централізованим сховищем величезного обсягу інформації, що забезпечує не лише її збирання, обробку та захист, а й створення різноманітних електронних документів. Цей Реєстр консолідує всі ключові дані, пов'язані з будівельною діяльністю: від містобудівних умов та обмежень, завдань на проектування, технічних умов, інформації про ліцензування та професійну атестацію, до даних про самі об'єкти будівництва, включаючи будівельні паспорти, проектну документацію, адреси, результати експертиз, дозволи на виконання робіт, сертифікати прийняття в експлуатацію, інвентаризаційні справи, паспорти об'єктів з обстежень, а також фотокартки. Такий підхід створює єдину, повну та актуальну базу даних, яка ефективно усуває фрагментацію та розбіжності в інформації.

Більшість інформації та документів, що містяться в Реєстрі, є публічними та доступними, що значно підвищує прозорість будівельних процесів, мінімізує корупційні ризики та дозволяє громадськості та всім зацікавленим сторонам отримувати достовірні дані про будь-який об'єкт будівництва.

Створення електронних документів та виконання дій за допомогою Реєстру, таких як отримання дозволів, погоджень чи сертифікатів, суттєво прискорює та спрощує процедури, значно скорочуючи бюрократичні етапи та час, необхідний для отримання дозвільної документації, що оптимізує весь інвестиційно-будівельний цикл.

Крім того, Реєстр забезпечує можливість автоматичної перевірки відомостей та інтеграцію з іншими державними реєстрами, зокрема з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, створюючи єдину цифрову екосистему для будівельної галузі. Накопичення великого обсягу структурованих даних дозволяє проводити глибинний аналіз та формувати статистичні дані, що є цінною інформацією для державного регулювання, планування та стратегічного розвитку будівельної галузі.

Постанова КМУ «Деякі питання професійної атестації виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури» від 23 травня 2011 р. № 554 [15].

Цей Порядок – є інструментом, що регулює процедуру підтвердження професійної спеціалізації та рівня кваліфікації фахівців. Ця процедура є обов'язковою для архітекторів, інженерів-проектувальників, інженерів технічного нагляду та експертів, які мають вищу освіту за відповідним напрямом та стаж роботи не менше трьох років. На сьогодні цифровізація – є ключовим аспектом процедури проведення професійної атестації, що реалізується через Єдину державну електронну систему у сфері будівництва. Заява на допуск до атестації може подаватися виконавцем в електронній формі через електронний кабінет, до якого додаються копії паспорта, документа про освіту, трудової діяльності, відомості про підвищення кваліфікації та звіт про професійну діяльність.

Після розгляду документів, який триває до десяти робочих днів, приймається рішення про допуск до іспиту. Сам іспит складається з тестових завдань загального та спеціального характеру, а також може включати ситуаційні завдання.

Порядок проведення іспиту, зразки тестових та ситуаційних завдань, інформація про дату, час та місце проведення іспиту, відомості про виконавців, які успішно склали іспит, має бути оприлюднений на офіційному веб-сайті Мінрозвитку та/або веб-сайтах саморегульованих організацій, а також на порталі електронної системи [15].

Цифрові механізми сприяють прискоренню процесу професійної атестації виконавців окремих видів робіт. Так, при видачі сертифіката вищої категорії, сертифікати нижчих категорій того самого виконавця автоматично припиняють свою дію. Перевірка інформації щодо безперервності стажу роботи, що є умовою необмеженого строку дії сертифіката, також здійснюється автоматично програмними засобами системи. Інформація про підвищення кваліфікації та інші відомості вносяться до Реєстру будівельної діяльності, що забезпечує актуальність даних. У разі виявлення порушень, наприклад, щодо відсутності підвищення кваліфікації, система автоматично буде призупиняти дію сертифіката, що попереджує можливість корупційних дій при видачі таких сертифікатів, особам, які не мають права на їх отримання, а поновлення його дії відбувається після усунення порушення та внесення відповідних відомостей до ЄДЕССБ.

Суттєво спростило ведення бізнесу у будівельній сфері – запровадження електронного кабінету, адже відкрило можливості його використовувати для:

- подання та отримання документів у електронній формі, пов'язаних з: ліцензуванням господарської діяльності з будівництва об'єктів, що належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками;
- отримання будівельного паспорта;
- отриманням вихідних даних (містобудівних умов та обмежень, технічних умов;
- експертизи проектної документації на будівництво об'єктів;
- оцінки впливу на довкілля;
- отримання права на виконання підготовчих та будівельних робіт;
- погодження обґрунтованих відхилень від будівельних норм;

- сертифікації енергетичної ефективності об'єктів будівництва та будівель;

- прийняття в експлуатацію закінчених об'єктів будівництва;

- технічної інвентаризації об'єктів незавершеного будівництва;

- обстеження та паспортизацією об'єктів, присвоєння, зміни, коригування, анулювання адреси об'єкта нерухомого майна;

- обстеження інженерних систем будівлі [9].

Можна сказати, що запровадження електронного кабінету має суттєве значення для розвитку галузі будівництва в цілому, зокрема для її модернізації, забезпечуючи системну трансформацію існуючих процесів. Цей інструмент є компонентом єдиної електронної системи, яка сприяє цифровізації та уніфікації адміністративних процедур. Завдяки електронному кабінету, всі учасники будівельного процесу, від замовників до державних органів, отримують доступ до централізованої платформи для взаємодії. Це усуває бюрократичні перепони, значно прискорює отримання необхідних дозволів, технічних умов, будівельних паспортів та інших документів. Процеси, що раніше вимагали значних часових і ресурсних витрат, відтепер відбуваються в електронному форматі, що забезпечує збільшення ефективності та скорочення термінів реалізації будівельних проектів.

Крім того, впровадження електронного кабінету суттєво підвищує прозорість галузі. Усі етапи роботи з документами, від подання заявки до отримання дозволу, фіксуються в системі, що мінімізує вплив «людського фактора» та створює умови для запобігання корупційним ризикам. До того ж, електронний кабінет надає можливість контролювати хід будівництва в режимі реального часу, зокрема, через завантаження фотографій об'єктів і результатів геодезичного знімання, що є особливо актуальним для проектів класів СС2 та СС3.

Але електронний кабінет не лише спрощує процедури, а й сприяє підвищенню якості та відповідальності усіх учасників процесу будівництва, тому як система дозволяє автоматично перевіряти повноту та достовірність інформації, інтегруючись

з іншими державними реєстрами. Це забезпечує точність даних та запобігає подачі неправдивої інформації. Крім того, електронна фіксація всіх дій підвищує відповідальність усіх учасників процесу, оскільки кожен крок має свій цифровий слід. Наявність функцій подання скарг, а також можливість електронного листування та укладання електронних договорів, створює додаткові механізми для впорядкування взаємовідносин між замовниками, виконавцями та контролюючими органами.

Можна зробити **висновки**, що запровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва – є вирішальним кроком у подоланні системних проблем будівельної галузі України, що історично страждала від бюрократії, корупції та неефективності. Ця система, включаючи такі компоненти, як електронний кабінет та Реєстр будівельної діяльності, забезпечує повну цифровізацію адміністративних послуг, що значно прискорює та спрощує всі етапи інвестиційно-будівельного циклу – від отримання дозволів до прийняття об'єктів в експлуатацію. Функціонал автоматизованої перевірки даних, інтеграції з іншими державними реєстрами та публічність інформації мінімізують «людський фактор» і створюють ефективні механізми для запобігання корупції. Таким чином, ЄДЕССБ не лише оптимізує процеси, але й підвищує прозорість та інвестиційну привабливість галузі, закладаючи міцні основи для її сталого розвитку та ефективного державного управління.

Список використаної літератури:

1. Покатаєв П. С. Державна підтримка розвитку житлового будівництва в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / П. С. Покатаєв ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 20 с. : рис. – укр.
2. Олійник Н. І. Державне регулювання ринку житла в Україні : автореф. дис.... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 – «Механізми державного управління»; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К., 2011. 36 с. укр.
3. Воробйов А. В. Державне управління інвестиційною діяльністю в будівництві : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 – «Механізми державного управління»; Гуманітарний ун-т «Запорізький ін-т держ. та муніципального управління». Запоріжжя, 2007. 20 с. укр.
4. Прав Ю. Г. Формування та реалізація державної політики сприяння розвитку інвестиційно-будівельного комплексу в умовах децентралізації України: автореф. дис. ... д. держ. упр. : 25.00.02 – «Механізми державного управління»; Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». 2021. укр.
5. Лопушинський І. П. «Цифровізація» як основа державного управління на шляху трансформації та реформування українського суспільства. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2018. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2018_2_20
6. Сиволапенко Т. Л. Досягнення та перспективи цифровізації публічного управління в Естонії. *Теорія та практика державного управління*. – 2018. Вип. 2. С. 257-263. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2018_2_40
7. Кравчук О. В. Державне управління забезпечення державної безпеки в умовах «цифровізації». *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2019. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2019_1_22
8. Печенкін І. Цифровізація публічного управління та вдосконалення правових норм оскарження сервісної діяльності органів публічної влади в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2020. Т. 8, № 3. С. 81-91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aspulup_2020_8_3_10
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Закон від 17 жовтня 2019 р., № 199-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199-20#n170>
10. Про затвердження Порядку ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Постанова від 23 червня 2021 р., № 681 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/681-2021-%D0%BF#top>
11. Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Постанова від 1

- липня 2020 р. № 559 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2020-%D0%BF#n69>
12. Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів: Постанова від 13 квітня 2011 р. № 461 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/461-2011-%D0%BF#n15>
13. Порядок виконання підготовчих та будівельних робіт: Постанова від 13 квітня 2011 р. № 466 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-2011-%D0%BF#n14>
14. Порядок затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи: Постанова від 11 травня 2011 р. № 560 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2011-%D0%BF#Text>
15. Деякі питання професійної атестації виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури: Постанова від 23 травня 2011 р. № 554 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-2011-%D0%BF#Text>

Kolomiiets O. The role of the digitalization process in the implementation of state policy in the sphere of construction

The article is devoted to a systematic analysis and scientific substantiation of the role of digitalization as a key tool for transforming state policy in the construction sector in Ukraine. Based on a retrospective analysis of the industry's problems, its main shortcomings were identified and systematized: chronic bureaucracy, high levels of corruption, fragmentation of data between departments, and the lack of an effective state control mechanism. These factors, which hindered the development of the investment climate, required radical reforms. It is proven that the state's strategic response to these challenges was the introduction of the Unified State Electronic System in the Construction Sector, as a fundamental prerequisite for implementing a policy of "zero tolerance" for corruption and deregulation. The paper provides a detailed description of the structural elements of the Unified State Electronic System in the Construction Sector: the Register of Construction Activities, the Electronic Cabinet, and the Portal of the Electronic System. Their functional capabilities and interaction mechanisms are disclosed. Particular attention is paid to the analysis of how the electronic office, thanks to integration with the state electronic identification system "Diya", simplifies and accelerates the provision of more than twenty administrative services. Specific examples are used to examine how digitalization optimizes critical stages of the investment and construction cycle: from obtaining initial data (urban planning conditions and restrictions, technical conditions) and project expertise to registering permits for construction work and commissioning of facilities. For the first time, based on this analysis, it has been proven that the introduction of an automated system for checking the completeness and reliability of data, as well as the requirement for mandatory entry of information on the professional certification of performers and construction facilities into a single register, creates a single transparent system that prevents abuse and increases the personal responsibility of participants in the process. It is concluded that the digitalization of the construction industry is not only a technological step, but also an important tool of public administration, ensuring increased investment attractiveness, sustainable development, openness and effective monitoring of the implementation of public policy.

Key words: digitalization, public policy, construction industry, electronic office, administrative services, register of construction activities.